

BOLOGNA SÜRECİ

(Genel bilgiler - Temel kavramlar)

İlk üniversiteler,
ulusal sınırları aşan
çok kültürlü
bir karaktere sahiptiler.

Öğrenci hareketliliği,
yeni üniversitelerin gelişimini
teşvik etti.

Magna Charta Universitatum

“.. insanlığın geleceği, büyük oranda, kültürel, bilimsel ve teknik gelişmeye bağlıdır ve bu gelişme gerçek üniversitelerin temsil ettiği kültür, bilgi ve araştırma merkezlerinde gerçekleşir.”

Bononiae, a.d.xiv.Kal.Octobr.MCMLXXXVIII

Magna Charta Universitatum Europaeum
18. IX. 1988 - Bologna, İtalya

Magna Charta Universitatum

Avrupa Üniversiteleri Rektörleri'nin Bologna Toplantısı

Bologna 1988

- ❖ Üniversitelerin bağımsızlığını ve özerkliğini, yüksek öğretimin ve araştırma sistemlerinin değişen koşullara sürekli uyumunu güvence altına alır.
- ❖ “Üniversite, coğrafi ve siyasi sınırların ötesindedir ve farklı kültürlerin birbirini tanıması ve etkilemesi yaşamsal bir gereksinimdir.”
- ❖ “Üniversiteler, eğitimciler ve öğrenciler arasında hareketliliği teşvik eder ve bunu kolaylaştırılmaya yönelik politikalar geliştirirler.”
- ❖ Öğretim ve araştırma, üniversitelerin ayrılmaz öğeleridir.
- ❖ Eğitim ve araştırma özgürlüğü, üniversite yaşamının temel ilkeleridir.
- ❖ Üniversiteler, Avrupa'nın insani geleneğini korurlar.

Sorbonne Ortak Bildirisi

Avrupa yüksek ğretim sisteminin
uyumlandırılması hakkında ortak bildiri

Fransa, Almanya, İtalya ve Birleşik Krallık Bakanları
25. V. 1998, Sorbonne, Paris

- ❖ Avrupa kıtasının entelektüel, kültürel, sosyal ve teknik boyutları güçlendirilmelidir.
- ❖ Dış tanınma, öğrenci hareketliliği ve istihdam artırılmalıdır.
- ❖ Ulusal kimliklerin ve ortak çıkarların etkileşimiyle, Avrupa'da öğrencilerin ve yurttaşların yararına, bir **Avrupa Yüksek Öğrenim Alanı** oluşturulmalıdır.

Bologna Deklarasyonu

Avrupa Eğitim Bakanlarının Bologna Toplantısı
18-19. VI. 1999, Bologna

- Magna Charta Universitatum'un temel ilkelerinin benimsenmesi
- Özerklik ve çeşitliliğin korunmasında duyarlılık
- Avrupa Yüksek Öğretiminde Yakınsama (Convergence): Avrupa yüksek öğretiminin ortak bir noktada buluşturulması
- Avrupa'nın ortak sorunlarına, ortak Avrupa çözümleri arayışları
- Yüksek öğretim sistemlerinde daha fazla uyum ve kıyaslanabilirlik
- Yüksek öğretim sistemlerinin uluslararası rekabet gücünün artırılması
- Avrupa yüksek öğretim sistemine dünya ölçeğinde çekicilik kazandırılması
- Yüksek öğretim kurumlarının, kendi geleceklerini biçimlendirmek için, Bologna Sürecine etkin katılımının önemi,
- Kültürler, diller ve eğitim sistemlerinin çeşitliliği korunarak, ortak bir Yüksek Öğrenim Alanı'nın oluşturulması gereği.
- Bologna Süreci dışındaki ülkeler ile ortak eğitim programları, dünya ölçeğinde hareketlilik ağları geliştirilmesi.

Bologna Bildirisi: Hedefler

1. Ortak **okunabilir ve kıyaslanabilir** bir dereceler çerçevesi (ve Diploma Ekinin (DS) uygulanması);
1. Birinci kademesi, üç yıldan kısa olmamak ve iş gücü piyasası koşullarına uygun olmak koşuluyla, tüm ülkelerde, **iki kademeli dereceler sisteminin oluşturulması** (lisans ve yüksek lisans);
2. Yaşam boyu öğrenme (LLL) etkinliklerini de kapsayacak biçimde **AKTS (ECTS) uyumlu kredi sistemlerinin oluşturulması**;
3. Kıyaslanabilir ölçütler ve yöntemlerle birlikte, **kalite güvencesinde bir Avrupa boyutunun oluşturulması**;
4. Öğrenci ve eğitimcilerin serbest dolaşımının önündeki engellerin kaldırılarak **hareketliliğin geliştirilmesi**.
5. **Yüksek öğrenimde Avrupa boyutlarının geliştirilmesi**
  - eğitim programlarının geliştirilmesi,
  - kurumlararası işbirliği,
  - hareketlilik şemaları,
  - eğitim ve araştırmaya ilişkin entegre çalışma programları.

Bologna Deklarasyonu

Avrupa Eğitim Bakanlarının Bologna Toplantısı
18-19. VI. 1999, Bologna

- + *kıyaslanabilir bir dereceler sisteminin kurulması*
- + *iki kademeli bir sistemin kurulması (Lisans ve lisans üstü)*
- + *bir kredi sistemi oluşturulması*
- + *hareketliliğin geliştirilmesi*
- + *bir kalite güvence sistemi oluşturulması*
- + *yüksek öğretimde Avrupa boyutunun geliştirilmesi*

= *Avrupa Yüksek Öğrenim Alanı (EHEA)*

Prag Bildirisi

Avrupa Yüksek Öğretim Alanı'na Doğru
Yüksek Öğretimden sorumlu Avrupa Bakanları toplantısı
19. V. 2001, Prag

• Yaşam Boyu Öğrenme (LLL – Life Long Learning)

Avrupa Yüksek Öğrenim Alanı'nın temel bir ögesidir.

Bilgiye dayalı bir toplum ve ekonomi temelinde gelişecek geleceğin Avrupa'sında;

- rekabet ile ilişkili güçlüklerle başa çıkılması,
- yeni teknolojilerin kullanımı,
- sosyal kaynaşmanın artırılması,
- eşit fırsatlar yaratılması,
- yaşam kalitesinin yükseltilmesi için yaşam boyu öğrenim stratejileri.

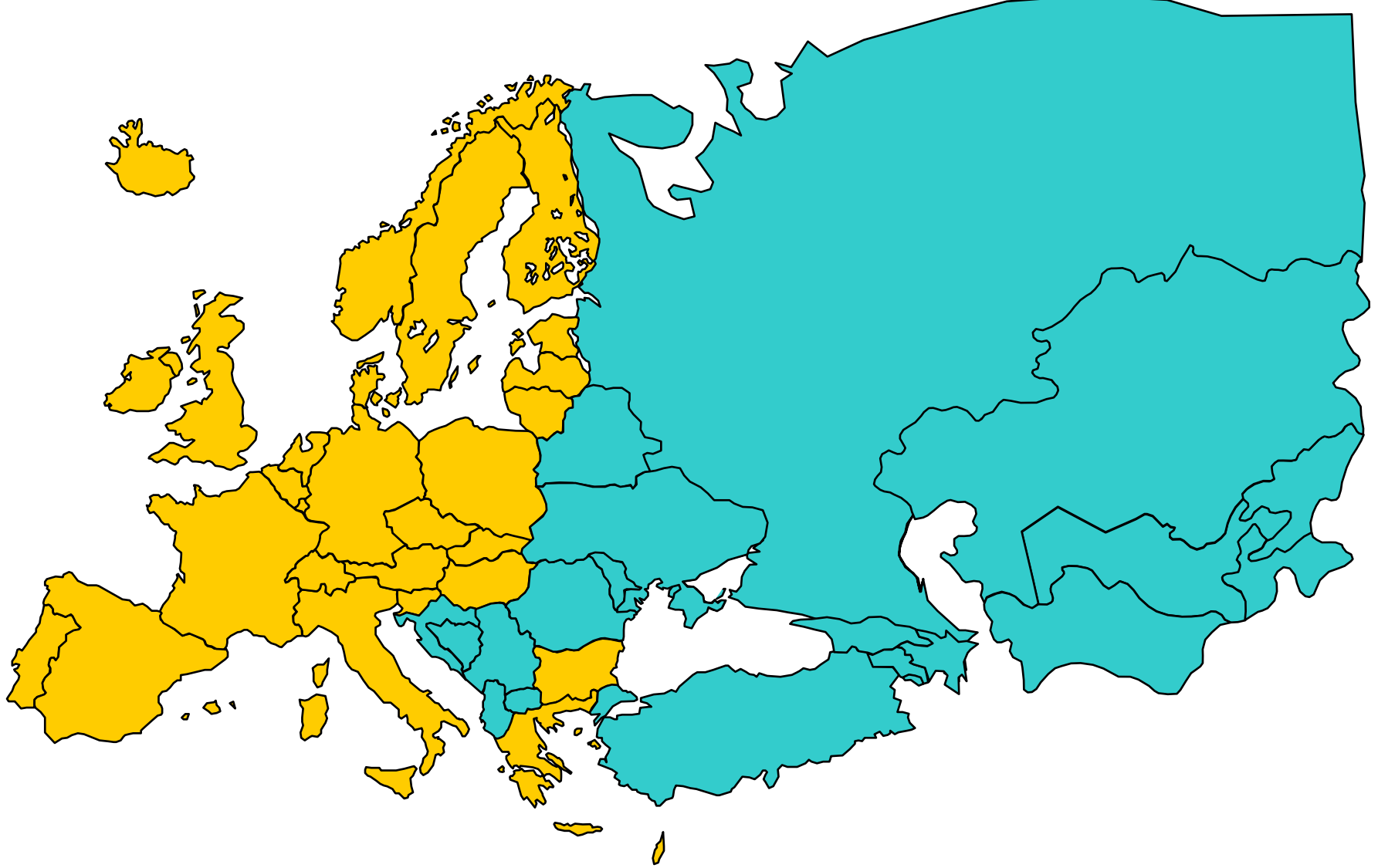
• Yüksek Öğretim kurumları ve öğrenciler

Öğrenciler;

- yetkin, aktif ve yapıcı paydaşlar olarak EHEA'nın oluşumuna katılmalıdırlar.
- üniversitelerde eğitim organizasyonu ve kapsam belirlenmesine katılmalıdırlar.

• Avrupa Yüksek Öğrenim Alanı'nın çekiciliğinin artırılması

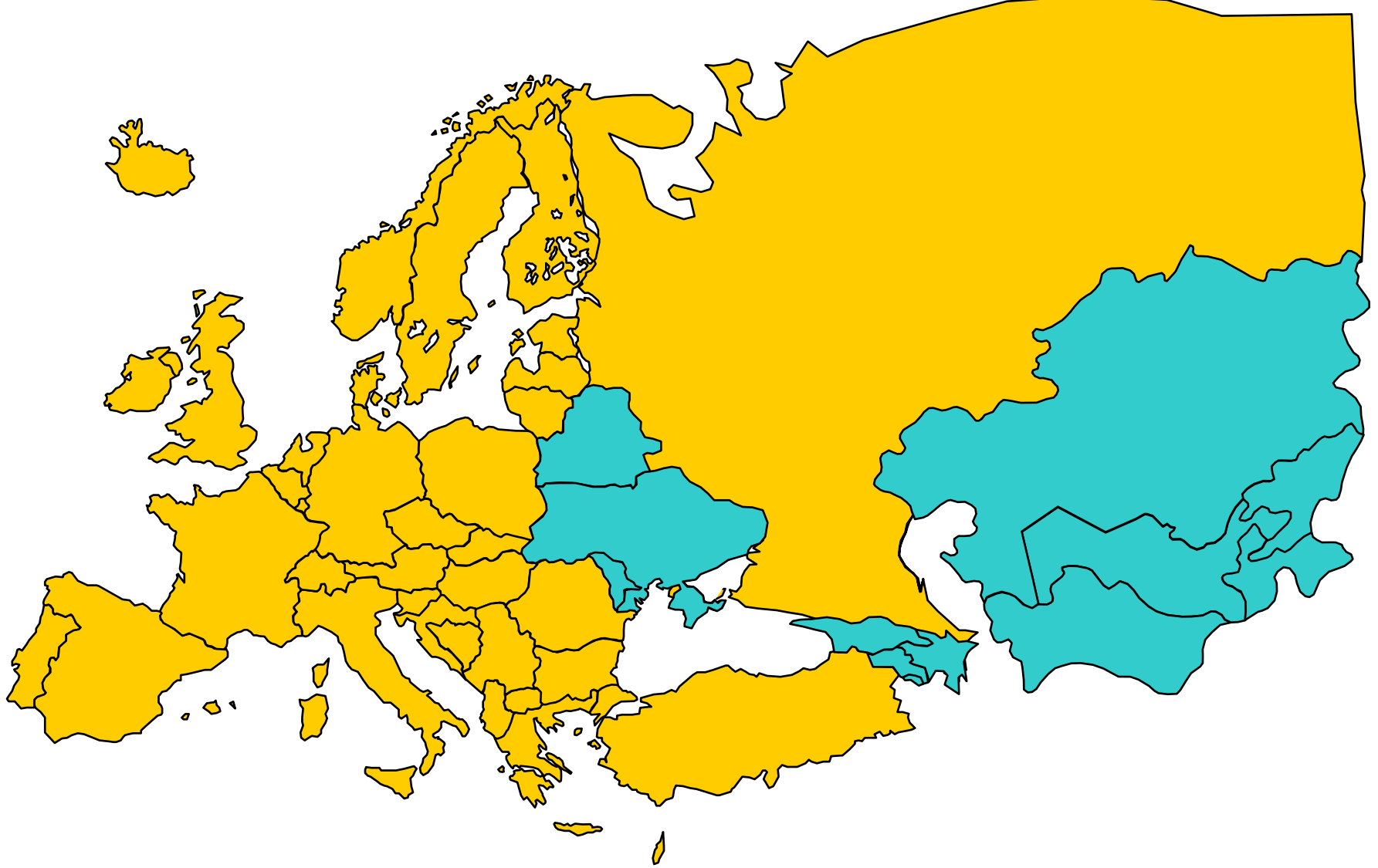
- Yüksek öğretim ve araştırmanın kalitesi, Avrupa'nın uluslararası çekiciliğinin ve rekabet gücünün önemli bir belirleyicisi olmalıdır.

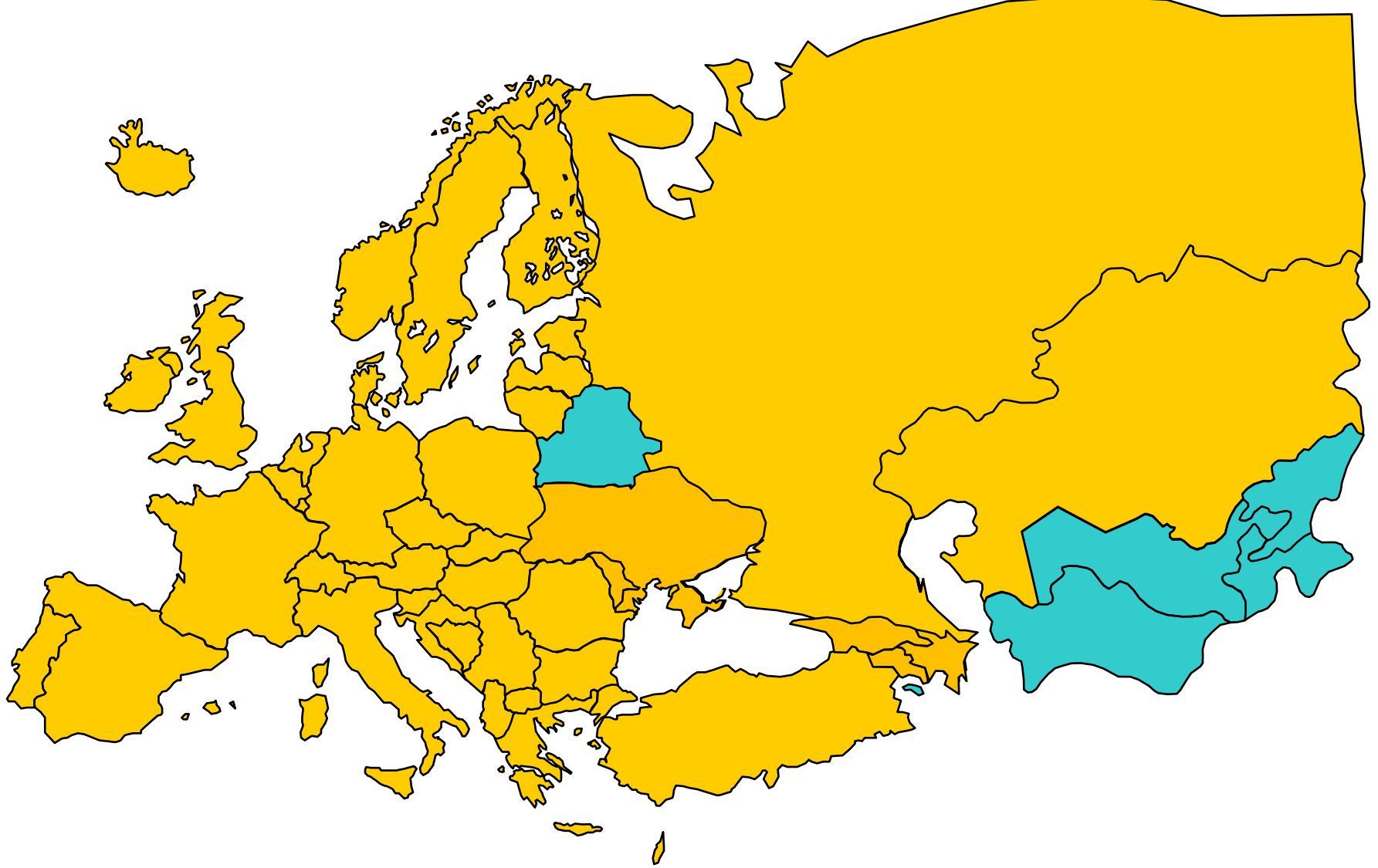
Bologna Bildirgesini İmzalayan Ülkeler - 1999

Türkiye,
Bologna Süreci'ne
2001 Prag Konferansı'nda
katıldı.

Bologna Süreci Ülkeleri - 2004

Bologna Süreci 2011
Avrupa Yüksek Öğretim Alanı (AYA)
47 ülke

Bologna Süreci Yüksek Öğrenim Kademeleri

Doktora üstü
Doktora 3-4 yıl
Yüksek lisans 1-2 yıl
Lisans 3-4 yıl

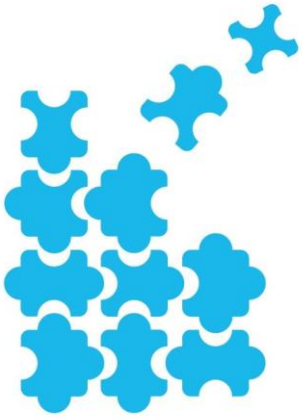
3. **Kademe:** Doktora programları
(Berlin Konferansı)

2. **Kademe:** Mezun (Graduate) programları

1. **Kademe:** Mezuniyet öncesi programlar

Kademe (Cycle):

Yükseköğretimde; seviye tanımlayıcıları ile belirlenen, yeterlilikleri esas alan ve birbirini izleyen derecelerdir.

EUROPEAN

Higher Education Area

Avrupa Yükseköğretim Alanı (AYA)

European Higher Education Area (EHEA)

Amacı :

Üye ülke vatandaşlarının,
yükseköğrenim görmek veya çalışmak amacıyla,
Avrupa'da dolaşabilmelerinin kolaylaştırılması.

Çeşitlilik ile birlik arasında bir denge kurulması:

- üyelerin kendilerine özgü farklılıkların korunması,
- yükseköğretim sistemlerinin birbirleriyle karşılaştırılabilir ve uyumlu hale getirilmesi.

Yürürlüğe girişi :

Budapeşte-Viyana Bakanlar Konferansı - Mart 2010
(Bologna Süreci'nin 10. yıldönümü)

Kapsamı :

47 üye ülke (2011).

Program Çıktıları :

Öğrencilerin programdan mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve yetkinlikleri tanımlayan ifadelerdir.

Ders (DEÜTF için Blok) Öğrenme Çıktıları :

Bir dersin (bloğun) başarı ile tamamlanması aşamasında, öğrenenin

- neleri bileceğine,
- neleri yapabileceğine ve
- nelere yetkin olacağına ait ifadelerdir.

İşyükü :

Öğrenenin, öğrenme çıktılarına ulaşabilmek için dersler (bloklar) ile ilişkili olarak yaptığı çalışmaların tümünü* kapsayan süredir.

(* sunumlar, projeler, laboratuvar çalışmaları, bağımsız öğrenme süreçleri, sınavlar)

Yeterlilik :

Bir öğretim programının başarıyla tamamlanması sonucu, o program için öngörülen **program çıktılarının kazanıldığını onaylayan** ve **yetkili bir otorite tarafından basılı olarak verilen** derece, diploma veya sertifika türü belgedir.

Yeterlilikler Çerçevesi :

Yeterlilikleri, öğrenme çıktılarına göre sınıflandıran ve organize eden yapıdır.

Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi:

Ulusal düzeyde yükseköğretim yeterlilikleri arasındaki ilişkiyi açıklayan, ulusal ve uluslararası paydaşlarca tanınan ve ilişkilendirilebilen yeterlilikleri belli bir düzen içinde yapılandıran sistemdir.

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi:

Ulusal Yeterlilikler Çerçevesini ilgi tutulabilen ve farklı ülkelerin yeterliliklerini birbirleriyle ilişkilendirebilen üst (şemsiye) çerçevedir.

Avrupa Kredi Biriktirme ve Transfer Sistemi (ECTS = European Credit Accumulation and Transfer System)

*AKTS (ECTS),
öğrenme başarılarının ölçülmesini, karşılaştırılmasını ve
bir kurumdan diğerine aktarılmasını sağlayan bir kredi sistemidir.*

- Eğitim programı saydamlığını ve akademik tanınmayı artırarak, Avrupa genelinde hareketliliği destekler.
- Eğitim programının saydamlığı, eğitim programının içeriği ve hedeflenen dereceye olan katkısı hakkında ayrıntılı bilgi verilmesiyle sağlanabilir.
- AKTS'ye işlerlik kazandıran ve akademik tanınmayı artıran temel araçlar:
  - Bilgi paketi (Information package)
  - Öğrenme anlaşması (Learning agreement)
  - Transkript (Transcript of records)

Avrupa Kredi Biriktirme ve Transfer Sistemi (AKTS) European Credit Accumulation and Transfer System (ECTS)

- ❖ Öğrenme süreçlerinin ve öğrenme çıktılarının şeffaflığına dayalı, öğrenci merkezli bir **kredi biriktirme** ve **transfer etme** sistemidir.
- ❖ Öğrenci hareketliliğini destekler, niteliklerin ve öğrenme etkinliklerinin planlanmasını, yürütülmesini, değerlendirilmesini ve tanınmasını kolaylaştırır.
- ❖ Resmi yüksek öğrenim kurumlarının dışında, **diğer yaşam boyu öğrenim etkinliklerine de** uygulanabilir.
- ❖ Öğrencilerin, öngörülen öğrenme çıktılarını gerçekleştirebilmek için gereksinim duydukları **işyükü temeline dayanır**.

AKTS Kredilerin Tanınması

- ❖ Bir eğitim kurumunun, diğer bir eğitim kurumunda **gerçekleşen** ve **değerlendirmesi yapılan** öğrenme çıktılarının, kendi eğitim programının gereklerini karşıladığını **kabul etmesi** sürecidir.
- ❖ İki farklı programdaki eğitim etkinliklerinin **birbiriyle örtüşmesi olası değildir.**
- ❖ Farklı bağlamlarda edinilen kredilere **esnek bir yaklaşım** gösterilmesi önerilir.
- ❖ Mükemmel bir uyumdan çok, **kabul edilebilir, makul bir uyum** aranmalıdır.

AKTS Kredilerin Transferi

- ❖ AKTS kredilerinin transferi, dereceyi verecek olan kurumun, gidilen kurumun **kredilerini** ve ilişkili **öğrenme çıktılarını** tanıması durumunda gerçekleşir.
- ❖ **İkili Antlaşma (Bilateral Agreement)** imzalayan partner yüksek öğretim kurumları, yurt dışındaki öğrenim dönemlerinin tanınması konusunda önceden uzlaşırlar.

İşyükü ve AKTS'nin Belirlenmesi

Bir sömestr = **30 AKTS kredisi**

Bir akademik yıl = **60 AKTS kredisi**

Bir AKTS kredisi = **25 - 30 işyükü saati**

Bir akademik yıl = **1500 – 1800 işyükü saati**

Birinci Bologna kademesi = **180 - 240 AKTS kredisi**

İkinci Bologna kademesi = **90 - 120 AKTS kredisi**

Bologna Süreci :

Üye Ülkelerde

AKTS Uygulaması

(ECTS Users' Guide 2009)

Ülkeler	Saat aralığı / Akademik yıl	Saat aralığı / Kredi
Austria	1,500h	25h
Belgium (Fl)	1,500/1,800h	25/30h
Belgium (Fr)	1440h	24h
Czech Republic	1,500/1,800h	25/30h
Cyprus	1,500/1,800h	25/30h
Denmark	1,650h	27/28h
Estonia	1,560h	26h
Finland	1,600h	27h
France	1,650h	25/30h
Germany	1,800h	30h
Greece	1,500/1,800h	25/30h
Hungary	1,620/1,800h	30h
Iceland	1,500/2,000h	25/33h
Ireland		20/30h
Italy	1,500h	25h
Latvia	1,600h	
Lithuania	1,600h	
Malta	1,500h	25h
Netherlands	1,680h	28
Portugal	1,500/1,680h	25/28h
Norway		
Poland	1,500/1,800h	25/30h
Romania	1,520/1,640h	25/27h
Slovakia		25/30h
Slovenia	1,500/1,800	25/30
Spain	1,500/1,800h	25/30h
Sweden	1,600h	26/27h
Switzerland	1,500/1,800h	25/30h
Turkey	1,500/1,800h	25/30h
United Kingdom	1,200/1,800h	20h

Öğrenme Çıktılarının Sınıflandırılması

Bloom Taksonomisine göre

Bilişsel Alan

- Bilgi
- Kavrama
- Uygulama
- Analiz
- Sentez
- Değerlendirme

Psikomotor Alan

Duyuşsal Alan

Öğrenme Çıktılarının Yazımı: Kullanılan Eylem Örnekleri

Bilişsel Alan

- Bilgi

düzenleyebilme	toplayabilme	tanımlayabilme	betimleyebilme
yineleyebilme	sayabilme	inceleyebilme	bulabilme
belirleyebilme	adlandırabilme	listeleyebilme	ezberleyebilme
sıralayabilme	çerçevesini çizebilme	sunabilme	alıntılayabilme
anımsayabilme	tanıyabilme	biraraya getirebilme	kaydedebilme
anlatabilme	ilişkilendirebilme	gösterebilme	ifade edebilme
tablolaştırabilme			

Öğrenme Çıktısı Örnekleri

Dönem 1 / Blok 1

Bilişsel Alan – Bilgi Düzeyi:

Hücre iskeletinin yapı ve işlevlerini anlatabilme

Bilişsel Alan – Analiz Düzeyi:

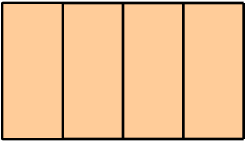
Hücre-hücre etkileşimlerini tartışabilme

Bilişsel Alan – Sentez Düzeyi:

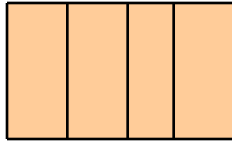
Mutasyonların hastalıklara hangi mekanizmalarla yol açtığını ilişkilendirebilme

Psikomotor Alan:

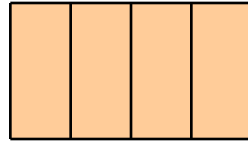
Üriner sistem fizik bakı uygulayabilme

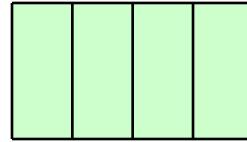
Dönem 1

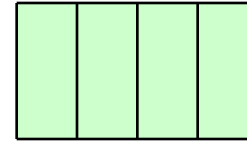
Dönem 2

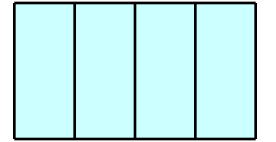
Dönem 3

Dönem 4

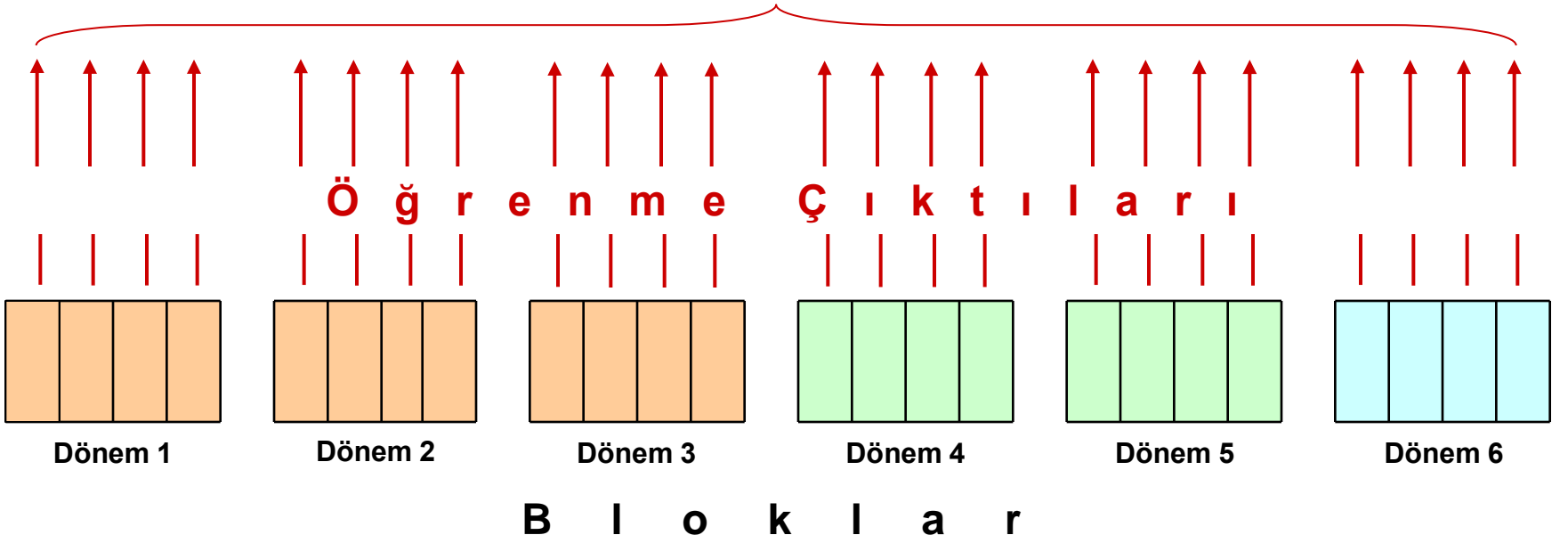

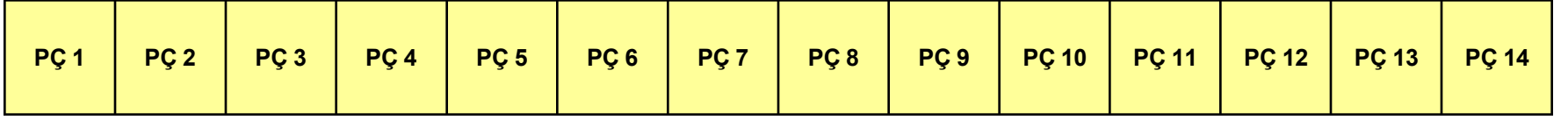
Dönem 5

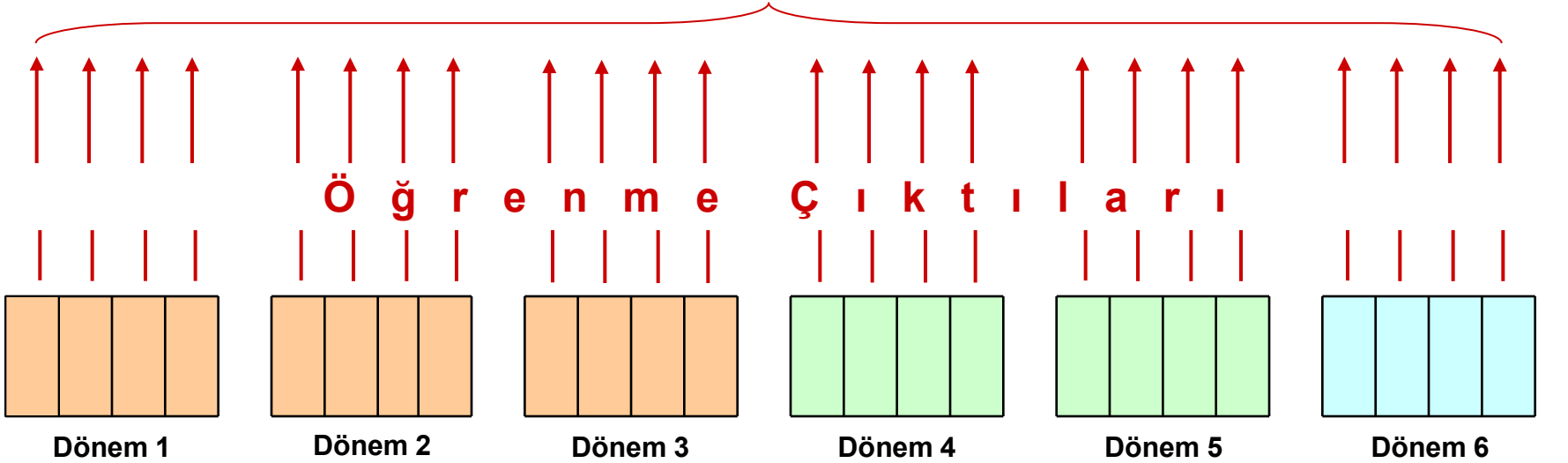
Dönem 6

B l o k l a r

P r o g r a m Ç ı k t ı l a r ı

B l o k l a r